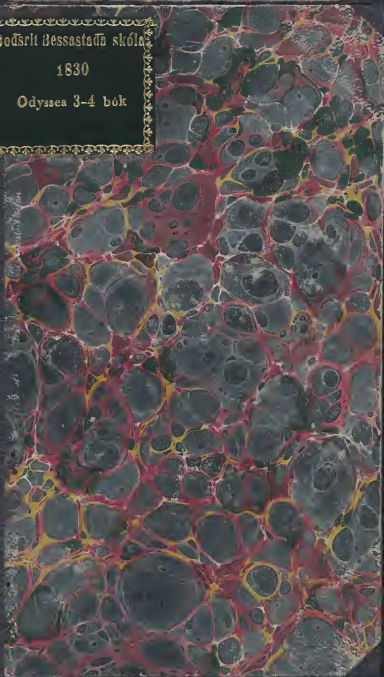
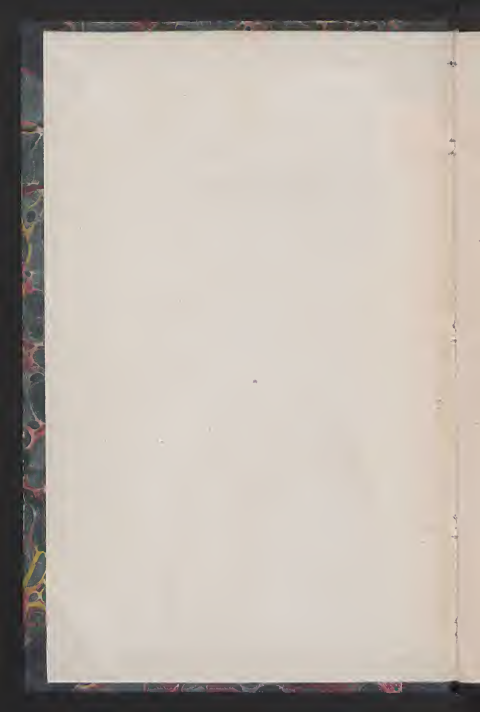

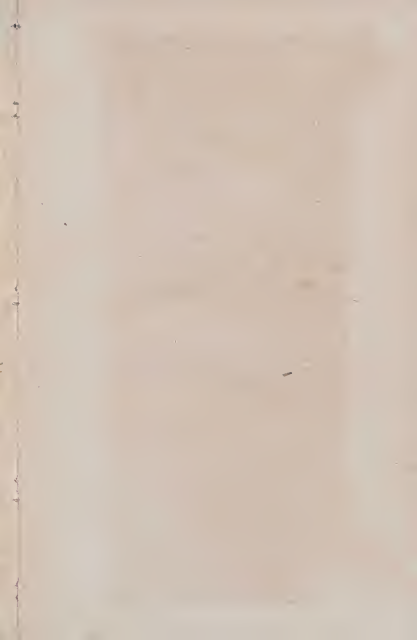
Bošrii Bessastadn škola

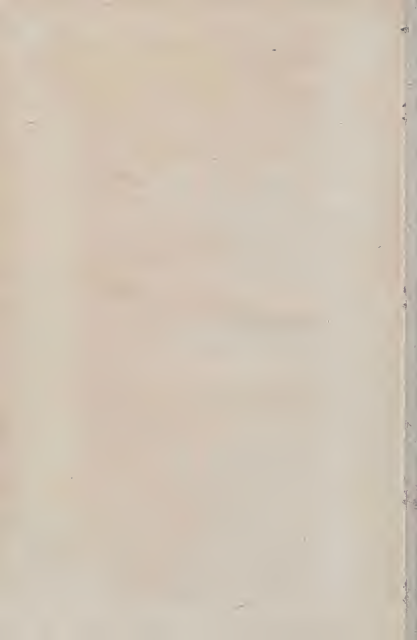
1830

Odyssea 3-4 bók

Skóla Hátíð

í minningu

Fæðingars dags

þors allranáðugasta Konungs

Fridriks Sjötta,

þann 28da Janúarí 1830.

er haldin verður þann 31ta Jan. 1830,

bodub af

Rennurum Bessastada Skóla.

Þriðja og fjórða bóf af Homeri Odyssea.

á Íslensku útlagðar af

Sveinbjörni Egilssyni.

Landsbókafélagið

Viðeyar Klaustri, 1830.

Prentaðar af Bókpryncjara G. Schagfjörð,
á kostnað Bessastada Skóla.

THE

OF

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

Pann 31ta Janúarít 1830, verður af
Bessastada Skóla Hátíð haldin í minn-
ingu Fæðingar-dags vors allrnádug-
asta Konúngs Fríðríks Sjöttaz;
bldjum vér því, með þessu Bods-riti, aud-
mjúklega og ástfamllega Skólans Forstjóra,
og adra Skóla-vini og velunnara, að þeir
vilji ásamt með oss þessa Hátíð halda,
Gudi og Konúngtinum til verðugs lofs
og heidurs.

Bessastodum, þ. 2^{ann} Jan. 1830.

Odysséiss-Drápa.

Friðja Bók.

Fimmta Friðju Bók.

Pau Telemakus foma að landi þar, sem Nestor heldur Possidóni blótveizlu, og fá þar góðar viðtækur, 1—74. Telemakus spyr hann um södur sinn; veit Nestor ekkert frá honum að segja, en innir vandlega frá þeim tíðindum, er gjörst höfðu í för hans frá Trójulandi, og hverjir af höfðingjum Grikkja séu heimkomnir, 75—200. Telemakus minnst á vandræði sín, en Nestor hughreystir hann, segir frá vígi Agamemnons, og heilsar Orestesi, sem hefsti þess, varar Telemakus við að vera lengi heiman, og vísar honum til Atenelásar, sem nýkominn var úr för, 201—328. Um þóðid hverfur Atena á burt; þekkir Nestor hana í því hún hverfur, heitir á hana, og lofar að blóta henni Boígu, 329—394. Telemakus fer heim með Nestor, og gíftir þar um nóttina, 395—403. Morguninn eftir er Atenu stofnad blót í gardi Nestors, og að því bánu ekur Telemakus til Lakedaemonar með Písistretus, syni Nestors, 404—485. Næstu nótt gista þeir hjá Dióklesi í Geruborg, og fara þaðan til Lakedaemonar, 486—497.

Helius rann upp af því fagra vatni og brunadi fram á það eirferta himinhvolf, til að lýsa ódaudlegum Gindum, og dandlegum mönnum á hinni kornfrjósn jörð. Þau Telemakus komu nú til Pyluss, Meleifs fagnirsettu borgar; (5) börn menn þar að blóta þeim bláharða landaskelli af, svartum gridungum á sjávarsfirðindinni; þar börn 9 bekkir, og sátu 500 á hverjum, og héldu 9 gridungum fyrri fram an sig á hverjum bekk. Þá þeir höfðu neytt slátursins og brennt lærin handa Gindum, (10) héldu þau Telemakus beint að landi og tóku saman segl þess jafnbyrda skips, lagðu síðan skipinn í lagi, og fórn út. Telemakus sleig af skipi, og gekk Atena á undan. Sú bláeyga gýdja Atena taladi þá fyrri til hans: „ekki tíðir þér héreptir, Telemakus! að vera óframmur, (15) því þessvegna hefir þú siglt „öfir hafid, að þú! spyrdist fyrir um sædur þinn, hvar jörð „in hylur hann, og hvern danda hann hefir blottid. Gálf „nú þegar til móts við hinn reidfiarna Nestor. Vitum „hvada ráð hann hefir að geyma í brjósti sínu. Við þú „hann sjálfann að segja þér satt: (20) og mnu hann ekki „fara með ófannindi, því maðurinn er stórvitr“. Sá vitri Telemakus svaradi heani: „Mentor, hverninn skal eg „þá ganga til hans, hverninn skal eg ávarpa hann? eg er „menn með öllu óvapur vitarlegum ordræðum, og þaradanki „fyrirverdur yngri maður sig að spyria sér eldra mánn“. (25) Sú bláeyga gýdja Atena svaradi honum: „Telemakus! sumt mun þér hugsaft af sjálfum þér, en sumt mun „Gud þér í brjósti leggja; því ekki hygg eg þig borium né „hupfæddann að óvitja gudanna“. Að því mæltu gekk

Þallas Alena þegar á undan, (30) en hann gekk í fótspor
gyðjunnar. Þau komu nú til samkomu og sæta Þylu-
manna; þar sat Meðsor með sonum sínum, en fríngum þá
vóru félagar hans að búa til veizlu, steiktu kjöt, en síngu
sumu á teina. En er þeir sáu gæstina, gengu þeir allir
móti þeim, (35) kveðdu þá með handabandi, og báðu þá
setjast. Þyrstur gekk Þíðístratus Meðsorssou móti þeim, tók
í hönd báðum þeim, og lét þá setjast að veizlu við sjáfar-
ströndina, lét hann þá sitja á mislukum Minnseldum við hlíð-
ina á bróður sínum Traðymedes og fæður sínum; (40) Þá
skammtaði hann þeim af slátrjun, og steinkti vín í gullkagann
bikar, drókk þeim til og ávarpaði Þallas Alenu, dóttur
Zeífs Þrumuskjalda: „gjör nú bæn þína, framandi mað-
ur, til hins völduga Þosíðóns, því þú hefur hitt í hans
veizlu, þá þú komud hér. (45) En er þú hefur offrad
drókkjarfórni, og gert bæn þína, sem vera ber, þá sé þú
fornant þínum bikar þess hunángsæta víns, að hann og
offri drókkjarfórni; vænti eg, að hann og gert bæn sína til
enna ódauðlegu; því allir menn þurfa trausts að leita hjá
gudunum. En af því hann er yngri og mér lafnaldra,
(50) þá sé eg þér hinn gullna bikar fyrir enn honum“.
Að því mæltu fékk hann henni bikar þess sæta víns; en
Alena gladdist af því, að sú vitri réttisyni maður fékk hefi
gullbikarinn fyrir. Því næst marghét hún á þann völduga
Þosíðón: (55) „Heyr, þú iardfrínglandi Þosíðón, vörðu
að veita ofi, sem biðjum þig, þessa bæn: veit fyrri Meðsor
og sonum hans Hamíngju, og því næsti öllum öðrum Þyl-
umönnum þæga umbun fyrir það vörðulega blót! (60)

veit lofsins Telemakusi og mér að komast heim, þá við höfum
um aflöfð því erindi, hvers vegna við förum hingat á
því gángsljóta dokkva flipi". Þannig bad hún, og lét sjálf
allt þetta rætaft; fékk síðan Telemakusi þann sagra tvíhvols-
ada bíkar, en Odysseífs fjöri son badsi fyrir á sama hátt.
(65) En er hinir höfðu fleikt hryggjarsþekkin og tekið þau
af teinunum, komtuðu þeir létid, og settuð ad dýrlegri
veizlu. En er þeir höfðu satt laungun sína á mat og drykk
tók sá Gerenski riddari Nestor fyrir þeirra svo til máls:
„Mú er sá, ad forvitnast um og spyrja (70) gífina,
hverjir þeir sé, er þeir hafa neytt matar; þér adkomnum,
hverjir erud þér? hvaðan sigldud þér vora vega? farid þér
ad erindum nokkrun, eða hvarflid þér ráðlauslega um hafa-
id, sem víkingar, þeir er flakka umkring og hætta lífi sínu
og géra illt útleidum monnum?"

(75) Sá vitri Telemakus svaradi honum einardlega:
Því sjálf Atena hafdi komid djörfling í brjósti honum, til ad
spyrja um sinn fjærveranda födur, [svo hann fengi gott orð
hlá monnum]: „Nestor Meleífs-son, prðimadur Akæa! (80)
„Þú spyr, hvaðan vér séum; það skal eg segja þér. Vér
„komum frá Ítökuborg undir Meisfjalli; en það erindi,
„sem eg á við, viðvíkur sjálfum mér, en ei alþýdu. Eg
„fer ad vita, hvert eg heyrí nokkurstadar fregn fara af föð-
„ur mínum, hinum ágæta, þrautgóða Odysseísi, er menn
„segja (85) ad verid hafi í hernadi með þér eittsinn og lagt
„í eydi borg Trójumanna; höfum vér frétt af öllum öðrum,
„þeim er við Trójumenn borduð, hvar hvorr þeirra hefir
„dáið döprum dauda, en af hans dauda hefir Kronusson

„einga fregn látid fara: Því enginn kann með vissu að segja,
 „la, hvar hann er dæinn, (90) hvort hann hefir á landi. Láta
 „ist fyrir óvinum sínum, eða á hafinu í bylgjum Amfiríta.
 „Því kém eg nú fyrir lúe þín, og bið þig að segja mér frá
 „hans þöprum dauða, sé svo, að þú hafir slálfur verið sjón,
 „arvottur að, eða heyrir aðra ferðamenn frá segja; (95)
 „hefir móðir hans sætt hann næsta lánlausann. Þegradu
 „ekki söguna af vorkunsemi eða medaumkvann við mig, heldu
 „ur seg mér satt frá, eins og fyrir augu þín hefir borid.
 „Eg bið þig, hafi sáðir minn, sá góði Odysseifur, nokkru
 „sinni í ordi eða verki gért bön þína (100) í landi Tróju,
 „monna, hvar þér Alkæar biðud tíón, þá lát mig nú þess
 „njóta, og seg mér satt frá.“ Sá Gerenski riddari Nestor
 „svaradi honum: „vinur, þar minnst þú mig á þar raunir,
 „er vér máttum þola í því landi hugarakfir spyrir Alkæ,
 „(105) bæði þá vér fórum á skipum til róna víðs vegar yfir
 „það dekkva haf, þar er Alkíles réði ferðinni, og þá vér
 „hördumst hjá hinu miklu borg Príamuss Kóngs; þar féllu
 „hverr að öðrum. Þeir er þraustastir börn: þar liggur þer-
 „modurinn Ajant, þar liggur Alkíles, (110) þar liggur Pa-
 „tróklus, sá godunilíki ráðsniðingur, og þar liggur minn
 „kæri son, Antílokus, jafnstærkur sem ágætur, einkar hvatur
 „á blaupi og vafur bardagamadur; og margt annað and,
 „streynti máttum vér þola hér á ofan. Hverr dauðlegur
 „monna mun inni geta frá því öllu? (115) nei, þó þú
 „dveldir hér í fimn ár eða sex, og værir alltaf að spyrja:
 „svo margar eru þar raunir, sem þeir ágátu Alkæar hafa
 „í ratad í því landi: þú mundir spyrja verða leidir, og snúa
 „heim aftur til þíns fædurlands. Því í 9 ár lögðum vér

„á allar lundir að vinna þeim mein með allskonar vélum;
 „og varla lét Kronusson það um síðir takast. (120) Þar
 „dugði eingum nokkru sinni að fara í mannjafnað um ráðs-
 „kænsku, því sá godumíski Odysseifur bar langt af öllum í
 „hvorskyns vélræðum, fadir þinn — sértu raunar sonur hans,
 „öfir mig, gengur, þá eg horfi á þig: orðalagid er öllu
 „deili eins; augnum læmi til hugar, (125) að nokkurr
 „þinna yngri manna taladi svo líft honum. — Allá þá
 „stund urðum við, eg og sá ágæti Odysseifur, aldreigi
 „sundnrörð, hverfi á þingi né á ráðstefnu, heldur gærdum við
 „ráð okkar sambuga með stýrsemi og viturlegu ráðlagi, að
 „sem heilladrjúgasti yrði fyrir Argía. (130) En þá vér
 „besðum lagt í eyði Míamúsar háreistu borg og börnum á
 „skip komnu, og gub hafði tvískrad Alkæum, þá hafði Zeife-
 „ur í huga sér að gera Argíum erfða heimförna: því ekki
 „bóru þeir allir byggjur eða réttfórnir, og því fengu margir
 „þeirra ill afdrif, (135) sökum skobænnar reidi Bláeygar,
 „dóttur hins stærsta föðurs, hvored kom þættu meðal beggia
 „Atreífsona. Þeir fleindu öllum Alkæum á þing ráðlausa-
 „lega og eigi eytir réttum síð, um niðurgangna sólar, og
 „komu spnr Alkæ yfdruffnir á þing; (140) sögdu þeir í
 „ræðu sinni, hvorsvegna þeir hesdi samankallad herinn. Nú
 „had Menelás alla Alkæ búast til heimferðar öfir háffins
 „breiða haf; en Agamemnóni lífadi það víst ekki, því hann
 „vildi halda hernum eytir og stofna hellog blót, (145) að
 „hann mætti mykja Atenu óttalegn reidi, grunnbyggjun,
 „er hann ekki vissi, að hún mundi eigi til sveigja við hann:
 „Þvíad hugur þinna eilífu guda flípast ekki þegar. Þannig
 „stöðu þeir báðir og flíptust illyrðum við, en þeir sagu-

„bragahöfudn Atkæar spruttu upp (150) með geyfalegum ghy,
 „því sitt leigt hvorum. Soðafam vér nú af um nóttina, og
 „hafðum illanu hnga hvorir til annora, því Zeifur' bjó of
 „stadbærna óheill. En árla morguns settu nokkrir af oss skip
 „vor til sjáfar, fluttum fé vort á skip og þær hábestuðar
 „konur; (155) vár helmingur lidfins þar eptir hjá herfor-
 „ingjannum Agameinnón Atreífsfyni, en vér adrir sigum á
 „skip og rerum burt: gengn skipin flótt, því gud flétti þad
 „geyfsiðra haf. En sem vér komum til Tenedus, gerdum
 „vér gudunum blót, (160) og var of ann um ad komast
 „heim. En Zeifur ætladi enn ekki ad láta oss heimfarar
 „andid verda, sá grimmt gud, sem af nýu vakti illa þratu.
 „Þeir félagar hins vitra ráðagóða Odysseífs gerdum þad Ag-
 „gameinnón Atreífsfyni til þagðar, ad þeir fligu á hin
 „bordrónn skip og Inérn aptur; (165) en þegar eg sá, ad
 „godin ætludu ad fleyga oss í ógæfn, firant eg af stad með
 „oll þau skip, er mér fylgdu; þá flúdi og sá vassi Dydeífs-
 „son, og eggjadi menn sína. Lokfins kom og vinur bleífs
 „hári Menelás á eptir of, og náði of í þessu, hvar
 „vér vorum ad ráðslaga um þá laungu siglingu, (170)
 „hvort vér skyldum halda fyrir ofan þá brottu Ríey, hjá
 „eynni Þýrín, og hafa Ríey á vinsiri hand of, eða flóts-
 „um vér frefna fyrir nedan Ríey, framhjá þeim stormfama
 „Mímanti. Þá báðum vér gud ad gefa oss teikn; og hann
 „gaf of teikn, og baud of ad sigla hvert yfir hafid til Er-
 „boin, (175) ad vér sem flótast kæmumst úr hálfannu.
 „Tók þá hrafs vlnur ad blása, en skipin blupu flótt yfir
 „físta brantirnar, og lóndu um nótt við Geráfins; legð-
 „um vér á altari Pofidóns morg gríðingalari, þá vér bör-

„um komnir yfir hafid mikla. (180) A fjórða degi lendum
 „félagar riddarans Diómedess Tydeiss-sonar þeim jafubyrdu
 „skipum við Argialand. En eg héldt til Pylusborgar, og
 „féll aldrei byriun eptir það að guð eittsinn hafði látið
 „hann blása. Þannig kom eg heim fréttalans, sonur sáall,
 „og veit alls ekkert, (185) hvorjir annara Afæa hafa af-
 „komist, eða hvorjir týngt hafa. En það sem eg hefi spurt,
 „síðan eg settist um kyrt heima, er skylt að þú sáir að
 „vita, og skal ekki leynd þig því. Það segja menn, að
 „þeir spjótsinn Myrmidónar, er fyrir réði sá frægi sonur
 „ens hugmikla Akilleus, hafi heim komist heilu og holdnu;
 „(190) einnig Gílóktetes, Þojants frægi son. Idómeneis-
 „ur hefir og komid öllum félogum sínum heim til Krítar,
 „þeim er afkomust úr stríðinu, og engann mann mist í
 „hafi. En frá Atreíssyni munnd þér heyrð hafa, þó
 „þér buið hér fjarri, bæði um heimkomu hans, og
 „hvorsu Egísius bjó honum dapraun danda; (195) hefir
 „hann og goldid þess grimmulega. Hvorsu gott var það,
 „að sá vegni maður lét son eptir sig! því hann hefadi
 „sín á fæðubana sínum, þeim vélráða Egísius, sent
 „drap hans fræga fædur. Einnig. þú, vinur, sem ert
 „svo vænlegur og vortulegur, (200) ver þraustur, svo að
 „gott orð megi eptir þig lifa“.

Sá vitri Telemakus svaradi honum: „Nesior Neleís-
 son, þryðimadur Afæa! bæði hefir hann hefut sín drengi-
 lega, enda munu Afæar víða bera frægd hans, svo að
 spyrjast mun frammi í ættir. (205) Þess vilði eg óska, að
 goðin lénti mér annað eins þref, til að hefna þess rauna-

lega yfirgánga á bidlunum, sem hafa í frammí við mig
vondstu verk og stoprauna mér. En godin hafa eigi látid
mér slíkar gæfu ardid verda, né fœdur mínum; verð eg
því nú að þreya við svobúid". (210) Sá Gerenski ridd-
ari Nestor svaradi honum: „med því þú hefir komid orði
á þetta við mig, þá er þér að segja, að það verð fer, að
þeir morgu bidlar, er bidla til móður þinnar, géri. É
spektir í húsi þínu að óvilja þínnu. Seg mér, hvort þú
lætur á þig ganga viljandi, eða sólfid í landinn (215)
hatast við þig, ladað af einhverri vefrétt. En hvort veit,
nema hann tanni einhverutíma að koma og hefna á þeim.
sins ostrifis, annaðhvort einnsaman, edur og allir Afkar
med honum? Ef sá bláeyga Atena vildi eins unna þér,
og hún fyrrum annaðist þinu fræga Odysseis (220) í landi
Trojumanna, hvar verð Afkar máttum bol. bera — því, ald-
rei hef eg séð gudi svo berlega unna nokkru manni, eins
og Pallas Atena stóð honum til ammarar handar augshni-
lega — ef hún vildi unna þér eins og annast af hjarta,
þá mætti svo fara, að einhver þeirra verð þó hinga
gíptingunni". (225) Sá vitri Telemakus svaradi hon-
um; „gamli maður, ekki gét eg leidd mér í hug, að þetta
muni framkoma, því þú hefir mælt heldur til mikid; eg er
aldeilis hífja! ekki vænti eg eptir, að mér andníst þetta:
nei, þó godin sjálf vildu það". Sín bláeyga gydia Atena
svaradi honum: (230) „ekki skaltu láta þér slíkt orð um-
muna fara, Telemakus! Andveldlega gétur gud, þá hann
vill, frelsað manninn, þótt hann sé fiarri sínum. Heldur
mundi eg vilja, þótt eg ætti áður margar þrautir að regna

fomasti til húfs míns og sjá minn heimkomudag, heldur enst
fomasti heim (þrantarlausst) og vera svo drepinn á bæ mí-
num, eins og Agamemnon (235) var drepinn svissfamléga af
Ægísius og konu sinni. Ekki eru samt goðin svo máttug,
að þau gæti frelsað manninn, en þótt þeim sé hjart, frá
dauðanum, sem öllum er víð, þegar sú stöðvæna flapanorn
dauðans, þessi er manninn leggur flataum, hefir honum eit-
sinn niður komið". Sá vitri Telemakus svaraði heimi:
(240) „Mentor, ræð um ei lengur hér um, þó vís falki
nær; því ekki verður honum framur heimkoma auðid, held-
ur þafa hin óþauðlegu goð þegar ætlað honum danda og
dymma felgd. En, nú vil eg spyrjast fyrir og fréttu Nestor
að vdrfi; því hann er odnum monnum réttshinni og vitrari,
(245) segja mennu hann hafi nú verid Konungur þrenna
maunsaldra, svo mér virðist hann ódauðlegur synum. Nes-
tor, Kleiðsson, seg mér satt frá, hvornig var sá víðlendi
Agamemnon Atreiðsson drepinn? hvar var Menelás? hvorn
dauði? (250) bjó sá vélræði Ægísius honum, er hann drap
sér mælu hraustara manna? var Menelás ekki í því Akæista
Argíakandi? var hann á ferð í útlöndum, er hann þýlði
áræða að drepa hann?" Sá Gerenski riddari Nestor
svarði honum: „ég skal þá segja þér satt frá öllu, sonur.
(255) Þú mátt sjálfur nærri gæta; hvorninn farid hefdi, ef
sálfleikhárt Menelás Atreiðsson, þá hann kom frá Trója-
landi, hefdi hitt Ægísius lífs í borg sinni. Þá hefdi ekki
hangur verid orpinu eptir hann dauðann, heldur hefdi hann
verid risinn sundur af hundum og hræfuglum, (260) ligg-
jandi á víðavangi langt frá Argíakorg; engin Akæist kona
hefdi þá heldur grátid hann, eptir þetta stórræði, sem hann

frambí. Medan vér dvelðum í Tróju-landi og háðum marga bardaga, sat hann maðráður innst í því hestanduga Argí-landi, og tældi á marga vega konu Agamemnon's með orð-um. (265) Sú ágæta Klytæmnestra varðist að vísu fyrst því ófæmilega verki, því hún var vel víti þorin; þar var og hjá henni saungmaður einn, hverjum Atreíðs-son hafði, áður hann fór til Tróju-lands, með mörgum orðum umbodid að gæta konu sinnar. En þegar forlogin höfðu stjórð hana, svo hún varð unnið, (270) þá slutti hann saungmanninn út á eyðisv, og lét hann þar verða hræfuglum að bráð, en leiddi hana viljugur viljuga til hús sín, þrenndi mörg lavi á godanna helgu elturnum, festi upp margar blótgjafir í búfum og gulli, (275) eptir það hann hafði framid þetta stórræði, er hann aldrei hafði búist við að fá afrekad. Við höfðum nú samslót frá Tróju-landi, Atreíðs-son og ég, og var milli okkar góð vináttu. En er við komum til ens helga Gínni-nefs, fremst á landi Atennmanna, þá brá Kóibús Áppollón sér að stýrimanni Menelázar, (280) Grontis On- torsfyni, sem hafði hendur á stýrinu, þá skipid var á ráð-iani, og drap hann með sínum þýðu fleptum: hann var allra manna fimastur að stjórna skipi, þegar stormar ólmund-ust. Þannig dvaldist hann þar, þó honum væri annet um ferdina, (285) til að jarða félagan sinn og gera útfor hans. En þegar hann var lagdur í það dökkva haf á hinum rúm- bygðu skipum, og kom siglandi til þess háfa Malín fjalls, þá bjó sú víttþrumandi Zeifur honum erfida leid, jós yfir hann blástiri þjótandi vinda, (290) og digrum, öldum, áeyfistörum, sem stökum; þá sundradi hann flotanum, Lög

raf sum skipin til Krítar að Jördanar stránum, hvar Kyðónar þá bjuggu. Vid yfsta landamerki Gortyns, út vid þad dymma haf, gengur frá i sjóinn flettur nokkur, hár og þvergáhyttur; (295) Þar leyrir útsöfnugurinn stóra öldu að vesturhofdanum og inn til Gæstus, en litill fleiun stetur þar úr stórrí öldu. Hingad var skipin, og komust menn nanuast lífs af, en öldurnar brutu skipin vid fletti ana; en hin finim safablár skipin (300) brokust fyrir sjó og vindi að Egyptra sjóti. Meðan hann þannig stakkadi á skipum til framaði landa, og safnadi miklu fé og gulli, vann Egistus þann ófögnud heima, að hann vó Altreifsjou og braut undir sig lýðinn. (305) Hann réð sjó ár fyrir þeirri gullandögu Mofenn, en á áttunda árinu kom sá ágæti Dresles, honum til ógæfn, aptur frá Alenuborg, og drap fódurbana sinn, þann vélráða Egistus, sem vegid hafði hans fraga fódur. Og sem hann hafði drepid hann, gérði hann Argíum erfisdrykkin (310) eptir sína vidurshyggilegu móður og hinu dádlausu Egistus. En hinn sama dag kom sá rómstærki Menelás þar að landi, og hafði með sér of sjár, svo mikinn þinga, sem skip hans náttu með komast. Ekki ættir þú heldur, vinur, að láta lengi rekast langt frá heimili þínu, og skiljast vid eigur þínar; stíkir ofstopar sem eru i búi þínu, (315) að þeir ekki eydi fyrir þér öllu féun og stípti þér i milli sín, og farir þú svo ónýtis serd. Nú ræð eg þér að fara til Menelásar. Því hann er nýfominn úr útlandum, frá þeim monnum, hvaran enginn mundi þokja apturfoæmilegt, (320) þeim er stormarnir eitthvan hefði hrakid yfir svo stórt haf, og hvaran safnvel fuglinn fljúgandi ekki kómsi á einu ári; svo stórt og óttalegt er

Það. Nú skaltu fara þáangad með skip þitt og menn þína, en viljir þú heldur fara landveg, þá er þér til reidu vagn og hestar, (325) og synir mínir, sem skulu fylgja þér til einnar helgu Lakedæmonar, hvar sá bleikhári Menelás býr. Vid þú hann sjálfann að segja þér satt, og mun hann eigi ósatt segja, því hann er maður stórvitur."

Svo mælti hann, en sólin rann og myrkridd datt á. (330) En bláeygja gyðja Atena mælti þá til þeirra: „við þessir þú, gamli maður, skruglega mælt. En skéridd nú frá tungurnar, og blandið vínidd, að vér færum Posidoni og öðrum guðnum dryfljarfór, áður vér gangum til hvílu; því mál er að hætta, (335) þar dageljósið er þegar gengið undir í vesiri; það samir ei heldur að sitja lengi að veizlu godanna, heldur fara heim". Svo mælti, dóttir Zeífs, en þeir hlýddu orðum hennar. Grópararnir helstu vatni á hendur þeim; sveinarnir fyltu skoptkérin á barma með drykk, (340) insu fóruardrykk í skálarnar og útdeildu öllum. Síðan létu menn tungurnar á eldinn, flóðu upp og dregtu þar yfir dryfljarfórinni. En er þeir höfdu dreggt og drukkidd, sem þá lysti, þá vildu bæði þau Atena og sá godumlíki Telemakús fara aptur til þess rúmbygga skips; (345) en Meftor vildi ekki sleppa þeim, og tók svo til orða við þau: „láti Zeífur og hinir aðrir gudir það aldrei verða, að þið farid frá mér ofan til þess flóta skips, eins og sé eg með öllu flæðalaus, eða sem sá sáttaklingur, er hvorki þessir yfirhafnir eða nógar ábreidur í húfi sínu, (350) að hann sjálfur eða gestir hans geti fengið mjúka sæng." Bæði á eg til yfirhafnir og fallegar ábreidur. Aldrei skal sonur

slíks manns, sem Odysseifur er, leggja sig niður á skipi þínu, meðan ég lif; en eftir mian dag skulu synir mínir verða hér í húsum, (355) til að taka móti þeim gæstum, er koma kanna að gæði mínum.“ Sú bláeygða gyðja Atena svaradi honum: „vel er slíkt mælt, kæri öldungur, og á Telemakus að hlýða þér, því svo er miklu samra. Hann skal nú og fylgjast með þér, og hvíla (360) í húsum þínum; en eg mun fara ofan til þess dokkva skipi, til að gleðja forunnanta vora og skipa fyrir, því eg þekki vera elinna eldstur þeirra: þínir aðrir eru yngri, og allir jafnaldra þínum hugmikka Telemakus, og fylgjast með fyrir vísáttin sakir. (365) Þar mun eg hvíla í þetta stund á því rúmlega dokkva skipi, en á morgun mun eg fara til þínnu hugstóru Ráðóna, ég á þar inni gamla stuld, eigi öll-litla. En með því hann Telemakus fer til þín til gífta úngar, þá greið þú ferð hans, og látt honum vagn og son þína til fylgdar, og látt honum hesta, (370) þá, sem þú átt léttasta á skeibi og fraptabesta.“ Þá sú bláeygða Atena hafði talað þetta, fór hún burt í arnarlífi. Allir, sem það sáu, urðu þíffa; og öldungurinn undradist, þá hann leit þetta með elgin augum: hann þreif um hönd Telemakusar, tók til og sagði: (375) „Það vonar mig, vinur! að þú munir eigi verða huglaus og duglaus, fyrst goðin veita þér slíka fylgd úngum manni; því þetta var enginn annar af Olymps gudum, en dóttir Zeífs, sú loflegasta Tritogénía, sem virti þinn góða födur fremur öðrum Argínum. (380) Ver mér náðug, þú völduga! og gef mér og börnum mínum og minni góðu konu góða heil! Eg skal blóta þér í siðinn ársgamalli svígu, ennisbreidri, öbrúkadri, sem

aldrei hefir verið undir of leidd: Eg skal gullbúa horn
hennar, ádur og blóta þér henni." (385) Þessum orðum
tadsi hann fyrir, en Pallas Atena heyrði þæn hans. Síð-
an gekk sá Gerenski riddari Nestor á undan þeim sonum
sinnum og tengdasonum heim til sinna fegru herbergja.
En er þeir komu til enna þryðilegu herbergja Konungsins,
settust þeir hvort að öðrum á bekkina og sættu. (390) Og
sem þeir vóru þar komu þeir, blandadi öldungurinn þeim í
skapféri hlífengt vín, sem ráðslonan hafði opnað og losað
á umgjærdina á ellefta ártun. Af þessu víni blandadi
öldungurinn í skapférinu, dreypti fórnardrokk, og margþét á
Atenu, dóttur Zeífs.

(395) En er þeir höfðu fært-drokkjarföru, og drukkid
sem þá lysti, gekk hvort til síns herbergis að leggja sig til
svesna. En Telemakus, son hins godumlíka Odysseífs, lét
sá Gerenski riddari Nestor sofa þar á útskornum legubekk í
þeim ómánda sjólpagáungi, (400) og hjá honum hinn spjóts-
fima höfðingja, Pisisiratus, sem einn var enn ókvæntur
heima sona hans. En sjólfur svaf hann inni í því hája
hlífi, hvar hlífcrepa hans hafði búið þeim sæng til að
hvíla í.

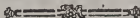
En sem þú árborna róssingræða Mergunghydja sást,
(405) reis sá Gerenski riddari Nestor úr rekkju, gekk út
og settist á stétta síeina, sem voru fyrir framan þær hástu
húsdyr: þeir voru hvítir og gljáandi (sem) af smyrslum;
á þeim var Releínnr, sá godumlíki ráðsmúlingur, fyrriam rann-
ur að sitja, (410) en síðan hann var sigraður af Veneggh

junní og genginn til Aldesar heimkynnis, sat þar sá Ger-
 enski riddari Restor, vordur Alfæa, haldandi á veldisþrota.
 Kríngum hann söfnundsi allir synir hans, komnir úr her-
 bergjum sínum, Elefrón og Stratíns, Perseifur og Aretus,
 og sá godumlífi Erasymedes, (415) odlingurinn Písihratus
 var hinn siötti. Þeir höfdu með sér hinn godnumlífa Tele-
 mafus og leiddu hann til sætis. Sá Gerensti riddari Restor
 tók þá til máls: „kæra synir, géríð nú skjót það eg býð,
 því eg vil hylla að mér fyrsta allra goda Atenu, (420)
 sem kom til mín augljóslega, þá eg hélt Sindinnu þá dýr-
 legu blótveiglu. Fari einn úti haga eptir kvígunni, að hún
 komi sem fyrst, en yfirhyrdir nantanna reki hana heim; ein-
 fari til skips þess hugsióra Telemafuss, og saki alla skipverja
 hans, og láti eina tvo vera eptir; (425) einn kalli hingat
 á gullsmidinn Laerkes, að hann gullbúi horn kvígunnar; en
 þér adrir biðid hér allir saman, og segid ambáttunum að
 bíta til veitslu í þeim þrýðilegu herbergjum, og vera að
 bekk og eldivid og tært vatn“. (430) Evi mælti hann,
 en þeir stótu sér allir. Kvígan kom úr haganum; félagar
 hins hugsióra Telemafuss komu frá því gángslióta jafabyrda
 skipi; smidurinn kom, og hélt á smíðatólnum, verkferum í
 þróttarinnar, siedja, hamri og velgérdri tång, (435) er
 hann smíðadi með gullid; þar kom og Atena, til að njóta
 blótsins. Odlingurinn, riddarinn Restor, lagdi til gullid,
 og þvínæst gullbjó smidurinn horn Kvígunnar með miklum
 hagleik, svo góðjunni þætti gaman að horfa á blótgáfunna.
 Þeir leiddu kvíguna á hornnum, Stratíns og sá ágæti
 Elefrón; (440) Aretus kom út úr herbergjum með hand-
 langar vatn í blómlegum fatli, en í annari hendi hélt hann á

Þorfu með því helga byggforni; sá vígdjarfi Trasymedes
 stóð þar hjá með bitra øri í hendi til að hoggva með svíg-
 una; Perseifur hélt á trogi. Öldungurinn, riddarinn Nestor,
 (445) byrjadi blótíð með handapvorti og byggdreifingni, og
 marghét á Atenu, í því hann sneid hártopp af höfði svíguni,
 ár og kafiði á eldinn. En jafnstjótt sem þeir höfðu bedið
 fyrir og dreift bygginu, hjó sonur Nestors, hinn hugdjarfi
 Trasymedes, er þar stóð hjá, svíguna; sneid oxin sundur
 (450) hnakkafinarnar, og tók allt magn úr svígunni. Þá
 hétu þar hástefum á gudina dætur Nestors og sonakonur, og
 hans virðulega kona Eurydika, elzta dóttir Klymenusar.
 Síðan lýptu þeir svígunni upp frá þeirri víðvegudu jörð, og
 héldu henni, en höfðinginn Pisistratus stólt hana. (455)
 En er það dæfva blóð var út runnið og fjerð líðið úr
 beinunum, limuðu þeir þegar sundur svíguna; þvínæst stóru
 þeir frá lærin, allt eftir réttum blótsíð, tvíhöfðu þau í mör,
 og logðu hráa fíotbita þar ofaná. Þetta brendi öldungur-
 inn yfir stíðum, og stókti þar yfir stærnu víni; (460) en
 sveinarnir stóðu hjá honum, og héldu á fimmyrddum teinum.
 En er lærin voru brunnin og menn höfðu etíð slótrið, þá
 brýtjundu þeir hina limina, stingu á teina og fíektu, og
 héldu þeim oddhössu teinum með höndunum. Sú seida Polu-
 kasia, (465) yngsta dóttir Nestors Melersókonar, langaði Te-
 lemakhús á meðan. En er hún hafði langað hann og smurt
 með víðsmjörsvíðar feiti, og lagt yfir hann þá fögru yfir-
 höfn og lyrtílinn. Þá síð hann upp úr langarkérinu, líkur
 verti hinum éðandlegu: fór hann þá og settist hjá þredhæf-
 ingjanum Nestor. (470) En er þeir höfðu fíekt þriggjar

siðllin og tekid þau af teinunum, settust þeir og suæddu, en roðfir menn voru á gangi, og stæntu vín í þá gullegnu bifara. En er þeir höfdu satt laungun sína á mat og drykk, tók sá Gerrensti riddari Nestor til máls: (475) „Sýnir minir, leiddið þingad þá farþrúðu hesta og beitid þeim fyrir vagninn, svo Telemafus komist leidar sinnar.“ Svo taladi hann, en þeir settu á sig ord hans og hlýddu honum, og beittu strax þeim stáu hestum fyrir vagninn; en ráðskonan lét í vagninn brand og vín, (480) og það kjotmeti, sem konungar eta, fóstursýnir Zeiss. Þá sté Telemafus upp í það fallega vagnsæti, og höfðinginn Þíðístratus Nestorsson sté þá og upp í vagninn hjá honum, og tók tannmana með höndunum. Hann leyrdi hestana af stad, en þeir runnu villugir (485) fram á völlið, og fóru frá þeirri háfu Þylusborg, og stófu ofid allan daginn á hálsun sér.

Sólin rann, og stugga brá yfir alla vegin. En þeir komu til Geruborgar, að húfi Dióklés, sem var sonur Orsilofus Alfiúsenssonar; (490) gífu þeir hjá honum um nóttina og þaðna af honum gælgjafir. En er sú árborna rósfingrada Morgunmyndja sást, beittu þeir hestunum fyrir, og stígu upp í þau glæflega vagn, og héldu út frá forðyrinu og þeim ómánda stólpa-gangi. Hann leyrdi hestana til hlaups, og runnu þeir villugir af stad; (495) komu þeir ni á það hveitisána afurland, og sóttist brádt leiddin, því þá frá hesta var skjótt yfir. Sólin rann, og stugga brá yfir alla vegin.

Odysseis-Drápa.

Fjórða Bók.

Inntak fjórðu Bókar.

Þeir Telemakus og Pisistratus koma til Lakædæmonar, og fá góðar viðtækur hjá Menelási, 1—67. Medan þeir matast, minnist Menelás svo á Odysseis, að Telemakus gétur ei dulid harm sinn, og þekkir helenu hann strax, sem hún kémur inn; hún birlar þeim óminnis, sl, og þóinæst segja þau Menelás frá nokkrum frama- og verkum Odysseis í Trójuborgar umsátri, 68—305. Næsta dag ber Telemakus upp vandræði síu fyrir Menelási, og spyr um fædur sinn; segir Menelás honum þá frá hrafningum sínum, og hvað hinn Egypzski Prótéifur hafði sagt honum um afdrif Ujants og Agamemnona, og um dýsl Odysseis á eyu Kalykssóar, 306—619. Medan þetta er tíðinda, fá bidlarnir njósn af burtför Telemakusar, og taka það ráð, að gera honum fyrirátur. Medon verður þessarar ráðagerðar vart, og segir Penelopu; verður hún hrigg við þessi tíðindi, en Altea hugþreysir hana í draumi. Bidlarnir sigla um nóttina út til Stjörnu-eyar, og sitja þar fyrir Telemakusi, 620—847.

Petr komu til Lakedaemonar, sem lá í dalverpi milli sjalla, og öflu til hallar þess fræga Meneláasar; hittu þeir svo á, að hann hafði marga vini sína í bði sínu, þá hann gípti son sinn og sína vænu dóttur. (5) Dóttur sína sendi hann soni Afilleasar fólkingaþrjóts, því þegar í Tróju-landi hafði hann lofad og bundid fastmælum að gefa honum þana, og létu gudirnir nú þeirra ráðabag til vegar komast; sendi hann þana mi með þessum og vagni til þlunar vit frægu borgar Myrmidóna, er hann réði fyrir. (10) En dóttir Afektors frá Sportu gípti hann lyti sínum, þeim fleika Megapentesi, er hann hafði átt einann sona við am bált nokkurri; því gudirnir gáfu Helenu ekkert afkvæmi, síðan hún eignadist þá elskulegu dóttur, Hermíonu, sem bar fróðleik þinnar gullfögru Afrodítu. (15) [Þannig sátu nábúar og vinir þins fræga Meneláasar gladdir að veizlu í þeim síðra há-ræfrada sal; þinn helgi kvædamadur saung þá þeim, og lét á horyn, en þá hann byrjadi saungiinn, þrúgnirnéru tveir leikarar sér mitt á medal þeirra.] (20) Nú námu þeir báðir fladar með vagninn við forðyr hallarinnar, gósfugmennid Telemakus og Nestors frægi sonur. Verkstjérian Eteóneifur, sá otuli þjóustinnmadur þins fræga Meneláasar, sá þá, í því hann gekk fram, hann fór þegar inn í stofuna að segja þjóð-hofdinglanum tíðindin, (25) gekk að honum og taladi til hans stjótnum ordum: „Zeisborni Menelás, hér eru komnir einhverjir tveir framandi menn, og því líkir, sem vera muni af átt ens milla Zeis. Seg nú, hvert vér skulum leysa þá fráu hesta frá vagni þeirra, eða vér skulum vísa þeim til einhvers annars, er

þfitti þeim góðar vidtöfur." (30) Sá bleikhári Menelás þyktist mjög vild og sagði til hans: „Óheimskur varstu fyrir meir, Eteóneifur Boetussou, en nú talar þú ráðslega, sem barn. Það er þó satt best að segja, að við höfum báðir lengi lifað á gáfugjöfum annara manna, áður við komumst heim tilngad, og væri vel, ef Zeifur (35) létti á oss raunum-vorun, það eptir er. Þessu strax frá hesta komumanna, og leid þá siálfa innar til snæðings." Svó mælti hann, en hinn rann út úr stofnunni, og það aðra stula þjónustumenn fylgja sér; leystu þeir þá sveittu hesta undan okinn, (40) og bundu þá við hesta-siállinn, fóstundu fyrir þá fóðurforun og blondudu það með hvítu þvaggi, en þessudu vagninum upp við þá glafsilegu forfats vegg, leiddu síðan gáfuna inn í það veglega hús, En er þeir sáu um í húsi þess Zeifborna Konungs, náðndust þeir: (45) Því ljóminn í því hóræfraba húsi ens fræga Menelásar, var sem af sólu eða tungli. En er þeir höfdu sést um, sem þá lýsti, sígu þeir ofan í velkastin langar-tér og langudu sig; og þá er ambáttirnar höfdu þvegid þeim og smurt þá með viðsmjör (50) og lagt yfir þá þykkrar yfirhafnir og fýrela, þá settust þeir á stóla hjá Menelási Meireifsvnt. Þá kom þerna með handlaug í sagurrt-gullegru vatnfönnu, á silfurfoti og holti á höndur þeim, að þeir þvæðl sér, síðan setti hún skafid bord fram fyrir þá; (55) sú virdualega matselia kom með braud og setti á bordid, hún bar og fram marga rétti, og miðladi síðslega af því, sem til var, En matþveinninn kom með diffa með allskonar fjöti, og setti fram, og lét hjá þeim gullna bifara] Sá bleikhári Menelás það þá vera velkomna og sagði til þeirra: (60) „Tafid til matar og verið velkomnir!

en síðar, þá þið hafið matazt, munum vér spyrja, hvað manna þið erud; má á ykkur sjá ætterni ykkar; munud þið eiga kyn að reisa til zeisboriuna manna, veldisþrota beraandi Konunga; því ekki myndu ótignir meun lík mannesfui eignast þafa." (65) Að því mæltu tók hann í hend sér og lagði fyrir þá steiktann nantshrygg seitanu, er vaut var að leggja fyrir sjálfanu hann, sem fjörskamt. Tóku þeir nú til þess framreidda matar, er á bord var borinn.

En er þeir höfdu satt lyst sína á mat og drykk, taladi Selemafus til sonar Nestors, (70) og laut höfði til hans þva adrir skyldi ei þegra; „gættu að, hjartskæri Nestorsson, hvorsu þau ómændi herbergi líöva af eiri, gulli, hvítagulli, silfri og silabeini. Líklegt er, að holl hins Olympiska Zeis muni þessu líf sinna. (75) hvorsu ósegjanlega mart er hér að sjá! eg verð þíssa að borfa á það." Sá bleiskári Menelás heyrði hvað hann taladi, tók hann þá til orða og mælti til þeirra: „góðir drengir! einginn dandlegra manna skyldi jafna sér við Zeis, því hans holl er eilíf, og húsbúnaður þið sama; (80) en við mig mun traudlega nokkur maður metast um auð. legðina, því mart varð eg að reyna og víða að hrekjast, þá eg flutti með mér fé þetta sjóleidis, og áástunda árinn komst eg lofs heim. Eg hrafsti til Kypru, Þojnku og Egyptalands, og kom til Etíöpa, Sidóns manna og Eremba, (85) og til Líbyu, hvor þau hniflóttu lomb fæðast ótt, því ærnar bera þar þrisvar árid um fring; skortir þar hvorki hirti né höfðingja oft eða fjöt eða sæta mjólk, því ærnar mjólka áft árid í gegnum. (90) Medan eg flakkaði um fring í þessum löndum og saskaði miklu fé, drap ahar maður bróður minn óvaran á laun

með svikum hans örnu konu. Þánnig hefir sé þetta, sem eg á
 hefir að ráða, ekki orðid mér til yndis. Þetta munud þú
 heyrir hafa hjá fedrum þessum, hvortir sem þeir eru: (95) Því
 margar raunir hefi eg bedid, og misst milt sagurhogda hús,
 sem margu góða hluti hafði að geyma. Eg vildi til vísna
 að eg ætti ei nema þridjung þess sjár og byggji eg í hús
 mínu, en þeir menn lifði heilir, er þá létust í því víða Evró-
 þalandi, flótti því hesianduga Argíalandi. (100) Alla þessa
 menn harma eg og trega: opt sit eg í holl minni, og hmið
 svala hnga mínum á hartinum, hmið hatti honum, því
 skjótt verður maður saddur á þeim kalda harmi. En þó eg
 tregi þá alla, þá harma eg ringann þeirra (105) eins og
 einn, sem hvorki lætur mig njóta svefnis né matar, þá eg miðist
 hans. Því elhgiinn Alka hefir komist í jafnumklar þrautir,
 og Odysseifur hefir í komist og asborid; hafa raunnirnar átt
 fyrir honum að liggja, en fyrir mér að trega án afláts hans
 laungu burtvörn, er vör vitum ei, (110) hvort hann er lífs-
 eda líðinn. Víst mun nú öldungurinn Laertes gráta hann, og sit
 bitra Penelopa, og Telemachus, er hann eptirskildi útsæddast
 í hús sinn." Evó málta hann, og vakti upp hjá honum sár-
 ann sökund eptir foder sinn; hann feldi tár af bráum til jardar,
 þá hann heyrði gétid foderis síns, (115) og hélt purpurastýffi-
 junni báðum hendum fyrir augu sér. Menelós varð þess
 varr, og velti fyrir sér í huganum, hvort hann skyldi láta hann
 sjálfann minnast á foder sinn, eða hann skyldi spyrja hann
 fyrst og grenslast eptir hvornig á ölln siæðl. (120) Meðan hann
 velti þessu í huga sér, kom Helena út úr þeim hárfroða
 slumanda qvennasál, lík Arctimidi gullinorra. Aldrasla kom með
 henni, og setti til sallegann síól handa henni, Atippa hélt á

inniskum ullarhúfi, (125) en Gyló bar silfur-korsu, sem Alkan-
dra hafði gefið heuni, kona Polybus, er bjó í Teuborg á E-
gyptalandi, hvar flestir gripir finnaft innanhúss; hann gaf Me-
neláfi tvo langarkér úr silfri, tvo katla og tíu vattir gulls;
(130) en kona hans gaf Helenn sérilagi sagnar-gjafir, hún
gaf henni gullsnældu og silfur-korsu, sem var ávöl að neðan-
verðu, og gulli búinir barmarnir. Þessi korsu bar Þernan
Gyló troðfulla af vöndudu bandi, og setti hjá henni, en ofaná
korsunni (135) lá snældu með blárandri ull á. Hún setti
ísi á stólinn, og var skor undir til að standa á; fór hún fyrir
að spyria sinn færa mann tíðinda; „vitum við með vissu,
zeisborni Menelás, hvortir þessir menn eru, sem hafa heimsoft
okkur? (140) mun eg geta rétt til eða rángt? forvitni er mér,
á því. Aldrei ætla eg mig séð hafa nokkurn mann svo áþekkt
æðrunt, hvorki karl né konu — yfir mig gengur, þá eg horfi
á hann — eins og þessi maður lífist syni hins flórhugada O-
dyssseis, Telemakusi, er hann eptirskildi nýfæddann í húsi
sínu, (145) þá þér Alkæar fóruð, fyrir sakir óvísni minnar,
upp til Trójanlands, til að heya það grimma firid.“ Sá
bleikhári Menelás svaraði henni: „mér þyfir nú og all-líflícat,
kona, að svo sé, sem þú tilgétur; því svoa vörn á honum O-
dyssseis fæturnar og höndurnar, (150) angaradid og höfuð-
id og hárid á höfðinu; og þegar eg rétt nóglega minnsti á
Odyssseis, og gat um, hve margar ráunnir hann afbar min-
vegna, þá feldi þessi maður beist tár undan brúnum, og hélt
purpurastýfkinnum fyrir augu sér“. (155) Þessiratus Res-
orsson svaraði honum: „zeisborni Menelás Alkreifson, þied-
höfðingi! svo er víst, sem þú segir, að þetta er sonur hans;
hann er vitur maður, og fyrirverdur sig, fyrsta sinni er hann

fémur hér, að slá upp á hjali (160) við þig, er við höfum báðir svo mikla stémtun af máli þínu, sem við heyrðum eins hversu af gúðunum tala. En sá Gerastí riddari Nestor sendi mig hringad til fylgdar við hann; léf honum hugur á að koma á fund þinn, að sá hjá þér tillogun okkra í orði eða verki; því margra rann hefir sonur fjærveranda föðurs (165), á heimili sínu, er einga á aðföðarmenn, eins og Telemakus nú, er faðir hans er á brautu, og á sjálfur augvann að í landinu, sem bæga megja bali hans". Sá bleikhári Menelás svaraði honum: „æ, víst hefir heimsótt mig sonur þess manns, seni mér er fát, (170) og mín vegna hefir gengid út í margar mannhættur. Huglad hefdi eg, að eg mundi betur fagna honum en öðrum Argjum, ef sá Dhympíski þrumugud Zeisur hefði lofad okkur báðum að komast yfir hafid á þeim gángsflótu skipum; ég skyldi hafa búið honum borg í Argjalandi og látið smíða honum höll, (175) flutt hann frá Ítoku með sjárhlutum skónum, syni og öllu fólki, og rýmt handa honum eina af þeim borgum, sem hér eru í kríng; og ég á sjálfur fyrir að ráða; þar skyldum við opt hafa fundist, og enginn hlutur skyldi slíð hafa okkar vinfengi og stémtan, (180) fyrr en dauðans dómma stýr hefði yfir okkur líðid. En guð sjálfur mun ekki hafa unnt okkur þeirrar ánægju, er hann hefir látið þenna e-gæfufanta manni vera þann einasta, sem ekki varð heimkomu auðid." Svo mælti hann, og vakti nyp fyrir þeim öllum sorgartrega; þá arét sú Argíska Helena, dóttir Zeis, (185) þá grétu þeir báðir Telemakus og Menelás Atreíðsson og ekki vörn þá heldur angu Nestors sonar táralans, því þá minntist í huga sínum á hinn ágæta Antílokus, er vegid hafði hinn

frægi sonur Þeirrar Stæru Morgungyðju. Og sem hann minnsti hans, taladi hann skjótum orðum: (190) „Atreis-son, öldunguriun Nestor gat þess heima, þá vér töludumst við og ofþ varð tilrætt um þig, að þú værir allra manna vitrasinn. Máttu nú og trúa mér til þess, ef til nokkurs má, að það muni mér eingin gleði, að vera harmandi að náttverði, má það vel bida þess, er (195) sú árborna Morgungyðja kómnur, og þykir mér þó ekki láandi, að maður gráti manna, þann er látinn er og bana hefir bedid; er það sá eini heidur, er vesælir menn fá, að maður stóri hárfitt, og felli tár af kinnum. Því dáið er og mið bróðir, sem víst var ekki miðst-ur fyrir sér (200) af Argíum; muntu víst hafa séð það: bar aldrei saman fundum okkar, að eg sæi hann, en mál manna er, að Antíloklus hafi verið afbragð aunara manna, að fráleik og vígfini.“ Sá bleikhári Menelás svaradi: „Svo hefir þú talad, vinur, sem vitur maður (205) mundi tala og gjöra, og þótt eldri væri en þú. Það er og von, að þú talir viturlega, er þú átt til slíks fódurs að telja; því mjög er auðkent af kvæmi þess manns, hvorjunt Kronusson gífur hamingju bæði þá hann kvongast og sædist; eins og hann nú hefir veitt Nestori það lán- gjörðalla daga sína, (210) að hann lifir heima við góða kosti í elli stani, og á bæði vitra sonu, og hina spjótfin-ustu. Hættum nú þeim gráti, sem fyrir hefir verið, og tökum til náttverðar eptir þetta: helli menn vatni á hendurnar, en á morgun skulum (215) við Telemakus taka tal með okkur og mæla málum okkar til lykta.“ Svo mælti hann, en Atfalí-on, sá stuli þjónustumaður hins fræga Menelásar, holti vatni á hendur þeim; tóku þeir síðan til þess tilreidda matar, er fram var settur. En nú sánn Helena, dóttir Þeiss, upp ánn

og ráð: (230) hún lét strax í vínid, sem þeir drucku af, þá
 tesfra, er eyddu allri sorg og reidi, og létu mað gleyma mein-
 um allum. Drykki nokkurr hér af, eptir að blandad hafði
 verið með því í skaptkérinu, þá mátti sá maður ekki tár af
 flannum fella daglángt, þó hann misti fædur eða móður, (225)
 eða bróðir hans og hjartker sonur væri með vopni veginn að
 honum sjálfum viðstöddum og áhorfanda. Evo magnada
 tesfra, af hugviti uppfundna, hafði dóttir Zeifs fengið hjá
 þinni Egypsku Polydamnu, konu Tóns; því í því landi gæfur
 sú kornfrjósa jörð af sér flest (230) tesfragrös, mörg heilnæm-
 til drykkjar, og mörg bauvæn; þar er og hver maður allum
 mennum fróðari í læfningum, sem von er til, er þeir eru Væ-
 ons ættar. En er hún hafði komið þessu í drykkinn og búið
 að skenkja vínid, tók hún svo af nýu til máls: (235) Zeif-
 borai Menclás Atreíðsson, og þér ágættra manna spair, sem
 hér erud! Gud Zeifur gæfur ymsum ynnist, bæði gott og illt,
 því hann gétur allt. Gnæðid nú, meðan þér sitid hér í
 húsi, og skémtid yður með samtölum; skal eg nú segja yður
 skémtilega sögu. (240) Að sonnu sæ eg ei frásagt eða
 upptalid all breytsibragð hins þrautgóða Odosseífs, en frá
 einu bragdi gét eg sagt, sem sá hugrakki maður gjörði og
 áræddi í landi Trójumanna, hvar þér Afkar bíðud tjón. Þak-
 leinstradi sjálfann sig ljótum sárum, (245) lastaði yfir sig
 vöndum síðum, lézt vera þráll, og fór svo inn í óvinnanna
 strætubreidu borg; gérði hann sig nú ókennilegann, og líktist
 öðrum manni enn hann var, forufarkl einum, og var hann
 þá með allu ólíkur því, er hann var í herbúðum Afka; fór
 hann nú, sem slaskarl inn í borg Trójumanna. Þeir voru

allir grunlausir, (250) og þekti hann enginn í þessum búngingi, nema jeg; fór eg þá að spyrja hann, en hann ferdisk lænlega undan. En er ég hafði laugad hann og smurt með viðsmjöri og fært hann í fotin, og svarid styrkan eid, að gera ei Tróju-menn fyrir vara við, að hann væri Odysseusur, (255) en hann væri kominn til enna gángsljótn skipa og búðanna, þá sagði hann mér alla fyrirætlan Afka; komst hann við það aptur til Argía, að hann drap marga af Tróju-mönnum með því lángeggjada sverdi, og hafði fengid, njósnir um mart. Hinn adra Tróju-konur kveinnu þá háslösum, en mitt hjarta (260) gladdist, því mér var þá farid, að leika hugur á að komast heim aptur; tók mér að renna til ríffa sú ógæfa, er Afrodíta hafði sleppt mér í, þá hún teygdi mig frá mínu fjára fódurlandi, hvar eg hafði skilið við dóttur mína, við kvennasalinn, og við manninn minn, sem ekki var eptirbátur nokkurs, hvorki að vænleik né vitæmunum. (265) Sá bleikhári Menelás svaradi henni, „Ganalega hefir þú sagt rétt frá öllu þessu; kona góð! Marga hefir eg þekkt ágætis-menn að ráðkænsku og vitæmunum, og um mart land farid, og hefir eg þó aldrei angum litid slíkan hugmann, (270) sem hinn þrautgóði Odysseusur var. Svo var og um það, er þessi hugrakki maður gjörði og áráddi í þeim skafna hesti (tréhestinum), í hvoru þum vér sátum allir höfðingjar Argía, og ætldum Tróju-mönnum bana og seigð. Þá komstú þángad; (275) mun sá gud, er veita vildi Tróju-mönnum sigur, hafa stefat þér þángad; og fylgdi þér sá godumlífi Deifobus. Þú gekkst þrisvar í kríngum þá hólum launvél og férst höndum um hana alla. Þá kalladir þú á höfðingja Danaa

med nafni, og gérðir þig lífa í málinu konum allra Argíða; (280) En við Tydeífsson og sá ágæti Odysseifur sátum meðal þeirra, og heyrðum hvorsu þú kalladist; vildum við þá báðir bregða við, og annaðhvort siofka út, eða svara þér strax inni, en Odysseifur hélt okkur og aþtradi, svo ákafir, sem við vorum. (285) [Þá þagdu allir Akæar, nema Antifles einn, hann vildi svara þér]; en Odysseifur greip fast fyrir munna honum með sínum sterku höndum, og frelsaði svo alla Akæa; en þángad til hélt hann tókum, að Pallas Athena hafði leitt hann burt aftur." (290) Sá vitri Telemakus svaradi honum: „Zeifsborni Menelás Atreífsson! effi saga betri; þetta hefir þó ei frelsað hann frá deyrum danda, og mundi ei, þó hann hefði járnhjarta innan rifja. En látid okkur nú ganga til sængur, svo við einnig nú (295) hvílum okkur í fadmi þess sæta svefus." Svo mælti hann, en sú Argísta Helena band ambáttunum að setja legubekki í síðspagánginum, láta þar í fallegar purpura ábreidur, breida þar yfir vödir, og leggja þar á þykkuar yfirhafnir til að fara í. (300) Þær gengu út úr stofunni með hlýð í höndum, og bjuggu nú rúmin, en hóparinn leiddi gessina út. Odlingurinn Telemakus og Nestors fragi sonur lagdu sig þar til svefus í frammbísið, en Atreífsson svaf í því innsta herbergi þess háfa húfs; (305) og sú ágata kona, hin síð-mottlada Helena hvíldi þar hjá honum.

En er sú árborna rósfingrada Morgunguddja lást, reis sá rómsierki Menelás úr rekkju og fór í kladi sín; hann girti sig bitru sveidi, og batt fallega ilstö undir sínar

þraustlegu fatur, (310) og gekk út úr svefnhúsinu, tók
 sýnum einhverjum gudanna. Hann settist hjá Telemakusi,
 tók til orða og mælti: „ágæti Telemakus, hvar nandson
 heiddi þig til að fara hingat til annar helgu Lakedæmon-
 ar yfir hafslus breiða bak? er þér á hendi alþýðlegt erindi,
 eða ferdu að egin erindum? Seg mér satt frá þessu.“
 (315) Sá vitri Telemakus svaradi honum; „Zeisborut
 Menelás Utreifsson, Þjóðhöfðingi! eg em kominn til að bida-
 ja þig að segja mér fregn nokkura af fæðing mínum: bú mitt
 er á ferum, sjáðrafiinn horfian, hús mitt fullt af illgjörnum
 mönnum, sem ávalt (320) drepa niður fyrir mér þann seita
 fénað og þau gánglotu bljúghyrendu naut; það eru bidlar móð-
 ur minnar, sem fullir eru ofmetnadar og ofslöpa. Því kóm eg
 nú fyrir kú þín, og bid þig segja mér frá hans deyrum dauða
 ef þú hefir sjálfur verið sjónarvottur að, eða heyrst aðra ferðas-
 menn frá segja; (325) hefir móðir hans sætt þann næsta lána-
 lausann. Gegradu elki söguna af verknaðsemi eða meðamka-
 þun við mig, heldur seg mér satt frá, eins og fyrir augu þín
 hefir horið. Eg bid þig, hafi faðir minn, sá góði Odysseis-
 ur, nokkuru sinni gért bön þína í orði eða verki (330) í landi
 Trójumanna, hvar þér Afæar bidud tjón, þá lát mig nú þessi
 niðta, og seg mér satt frá“. Sá bleikhári Menelás varð
 mjög gramur við og sagði til hans; heyr á endemi, víst hafa
 þó vonmennt þessi villið leggjast í ból ofurhugads máns (335)
 Sem þá hind leggur nýgotna kálfa sína, sem ennþá eru á
 spenauðum, í stógarfyllstni hins sterka ljóns. ráfar svo á hei-
 um hlíðarnar og þær grösugu lautir, en ljónið kemur þar á
 rættir, í bæli sitt, og veitir báðum þeim grimman bana;
 (340) eins mun Odysseifur gjalda þeim bidlunum grimman

daudbaga. Tadir, Zeisur og Atena og Appollon! ef hann væri túlfur, sem hann var í þeirri sögu Lesbey, þá hann flóð upp og glímdi kappéglimuna við hann Eilömelides, og fleygdi honum niður af kryptum, hvar af allir Atæar urðu gladdir — (445) ef Odýsseifur fengist við bidlana eins og hann var þá, mundi þeir allir hreppa bráðan boga og heista giptingn. En nú það er þú spyrd um og beiddist af mér, þá mun eg ekki vífja sögu minni afleidis frá réttu máli eða draga þig á talar; skal eg ekki dýlja þig eða leyna einu vordi af því, (350) sem sá sannspái Sjáfar*oldingur (Mar*mannill) sagði mér. — Gudirnir héldu mér snúþá heima síðum í nánd við Egyptaland, sökum þess eg hafði ekki slofnad þeim fullkomin blót, [því gudirnir eru æ vanir að minnast heita sinna]. Nú er þar ey nokkur í því brimótta hafi (355) frá undan Egyptalandi, þá ey kalla menn Gar*ey, hún er svo langt undan landi, sem skip má komast dags langt, ef hvasi byr blæs á eptir, þar er höfn, góð til lendsingar, leggja meun þadan skipinn sinnu til hafs, þá meun hafa auðid sér hið bláa vatn. (360) Þér héldu gudirnir mér 20 daga, og gaf aldrei blásandi hafbyri, sem eru leiddar togar skipanna yfir sjáfarins breida bak. Mundu mí brátt eyðist hafa allar vífir og þróttur manna þværad, ef ein gyðja hefði ei aumkvæst yfir mig og bjargad mér, (365) Idotea, dóttir Proteifs hins völduga sjáfar*oldings, sem einkanlega kændi í brjósti um mig. Hún mætti mér eitthvað þá eg ráfadi einmana frá félögum mínum: því þeir reifudu ávallt um kring á eyinni, og veiddu fiska með bognum augla um, af því salturinn svarf að; (370) nam hún sjáðar nærri mér, tók til orða og mælti:“

„Framandi maður, ertú svo bernskur eða tómblátur, eða tefur þú hér viljandi og unir við eyndir þínar, er þú dvelfst hér svo lengi á eyinni og gétur engann útbeg fundid, en hjarkur allur dreginn úr fêlogum þínum?“ (375) Svô mælti hún, en eg svaradi henni og sagdi: „Það segi eg þér fyrir satt, hvor sem þú ert af gyðjunum, ad eg dvelfst hér ekki viljandi; heldur minn eg eitthvad hafa áfbrotid við þá ódauðlegu gudi, sem byggja víðann himin. En seg þú mér — því gudir vita allt — (380) hvore enna ef dauðlegu guda sjotri mig og hamlu for minni, og hvorsu eg fái heim komið yfir það fístríka haf.“ Svô mælti eg, en sú ágæta gyðja svaradi þegar: „Þar skal eg ad vísu segja þér satt frá, framandi maður. Hingad kénne opt einn sannspár sjáfar öldungur, (385) sá ódauðlegi Egypsti Próteifur, sem þekkir djúp alls sjáfarins, og er undirgefinn Posidóni; segja menn hann sé faðir minn og hafi átt mig. Gétir þú med nokkru móti gert honum fyrirfatur og tekid hann höndum; þá má vera ad hann segi þér alla farlengd þína, og (390) hvorsu þú megir aptur heim komast yfir þann fístríka sæ; og óstir þú þess, zeisborni maður, má hann og vel segja þér bæði ill og góð tíðindi, er orðid hafa á heimili þínu, meðan þú hefir burtu verid á þeirri lanugu og freaungu leid.“ Svô mælti hún, en eg svaradi henni og sagdi; (395) „seg mér nú sjálf, hvorsu til skal haga fyrirfátrinu fyrir þeim gudlega öldungi, ad hann ekki sjái mig eða viti af mér ádur, og forði sér svo; því erfitt er fyrir dauðlegan mann, ad sigrast á gudi.“ Svô mælti eg, en sú ágæta gyðja svaradi þegar: „Þar skal eg segja þér frá med sannindum, framandi maður. (400) Þegar sólin er

komin uppá mitt himinhvolfid, þá fémur hið sannspái Sjálf-
 ar-öldungur utan með útræunum, hulinu dymum gráði.
 Hann gengur á land upp og leggir til svefns undir vidmug
 hellisfúta; umhverfis hann sefur fjöldi scla, nidjar hinnar
 fagra Halosydau, (405) er komid hafa upp úr þeim gráa sæ
 og leggur af þeim sierta sálhlt. Hingad skal eg leida þig,
 undireins og léfir af degi og búa þér leg á vissum stad; en
 þú skalt velja með þér. Þrjá lagsmenn þína, sem þú hefir
 hrauslasta við þau velþóptuðu skip, (410) Nú mun eg segja
 þér öll vélabrogd öldungins. Gyrist mun hann telja selina og
 ganga um hópinu, en er hann hefir varpað telu á þá alla og
 skodad þá, mun hann leggjast nidur í midjum hópunum, sem
 smali í sandahjörd. En lasnstjótt sem þér sjáid, að hann hefir
 lagt sig, (415) Þá nýtid allrar orku og frapta, og haldid
 honum þar, þó hann brjótið um og vilji sleppa; því þess mun
 hann vid freista, og bregða sér í allra sferidapítuda lífi, þeirra
 er á jörðu eru, og í varlifi og í eldslifi brennanda, en þér
 skulud halda fast tekum, og herda heldur á. (420) En er
 hann leitar að fyrirbragði orða við þig, og er kominn í það
 lífi, sem hann var, er þér sáud hann lagstann, þá skaltu, öd-
 lundur, sleppa tekunum og láta öldunginn lausann, og spyrja
 hvort gudanna þrenghi kofu þínum, og hvorsu þú megir opt-
 ur heim komast yfir þann fiskrifa sjó. (425) Eld því mæsta
 stakk hún sér á kaf í þann bylgjötta sjó, en eg géll þágang,
 er skipin síödu á sundunum, og var hjarta mitt mjög þrött á
 leidinni. En er eg kom til skipsins og sjáfarins, þinggunn vér
 til náttverdar; datt þá á sú signada nótt, (430) og legðu
 umsi vér þá til svefns á sjáfarströndinni. En er sú árborna

rósfingrada Morgunugydja birtist, 'gælf eg með fjöru hín vísfarna sláfar, og margþað gudina með knéfalli; en eg hafði með mér þrjá af lagsmonnum mínum, seith eg treysti best til alls áræðis. (435) Á meðan hafði hún stúngid sér á kaf niður í sláfarins víða skaut, og hafði upp með sér fjóra af selshúðir, allar nýflegnar; hafði hún vélræði í hoggju móti fœður sínum: hún hafði grafið ofi látnu í fjarusandinn, lat hún þá og beid vor. En er vér vörum komnir ell hennar, (446) lagði hún ofi í látnu hvörn hjá sdrum, og fastaði sinni hár ofir hvörn vor. Hér var einhver hin versla seta, ángradi ofi mjög hinn óheilnæmasli óþefur enna fæbornn sela; þó hvorr mundi sofið gæta hjá fævitindi? En hún fælsadi líf vort, og fann upp æfílega meinaþót: (445) hún kom með sætt ílmandi óðáins feiti, og lagði fyrir vitin á ofi, og eyddi með þó fæfessann. Nú bidnir vér allan morguninn þolinmóðir; kom nú fjöldi sela utan af síð, og legðust hvorr hjá sdrum í fjernuni. (450) En að miðjum degi kom öldungurinn utan og fann þá feitu seli, gælf hann um hóvinn og varþaði tolu á þá, talði hann ofi fyrsta með selnum, og grunaði ekki að hér mundi sofi náðir blá, þvíðæfí lagði hann sláfur niður. Vér hlífum þá strax á hann æþandi, og legðum hondur að honum. (455) Öldungurinn sparadi þá ekki véladreag sín, brá hann sér forst í lífi lamplodins. Hóns, þá varð hann að dreka og lébarði og fjörum gælti, og þvíðæfí að rennanda vatni og hálausgundir tré; en vér vörum einbeittir og hældum fæsta telum. (460) En er hinn bragðvísí öldungur sá sitt óvænna, þá orti hann orði á mig og spurði: hvorr gudanna þefir nú lagt á ráð með þér, Atreifejón, að gæra mér fyrirfatur og

taka mig naudugan? hvað er þér á hendi?" Svo mælti hann, en eg svaradi og sagði: (465) „hví spyr þú mig svo ólíkindalega, eldvingur? Þú veist, að eg hefi nú lengi dvalist hér á eyrni, og ekkert undanfæri gétad sundid; tekur mér að verða hugfátt. Seg þú mér nú — því gudir vita allt — hvort enna ódandlegu guda flötri mig og hamli for minni, (470) og hvorsu eg megi aptur heim komast yfir það fíflrika haf.“ Svo mælti eg, en hann svaradi og sagði: „þú áttir að stofna Þessi og öðrum gudum samileg blót, áður þú fléist á skip, að þú læmisti sem fyrst heim til þíns fædurlands yfir það dymma haf; (475) því ekki auðnast þér fyrr að sjá vini þína og komast til þíns velbygda húss og til fósturjardar þinnar, en þú ferð til Egypta-flóts, hins himinrunna vassfalls, og stofnar heilag blót enum ódandlegu gudum, er byggja víðan himin; (480) þá munu gudirnir greiða fyrir þér þá ferð, er þú hefir í byggju.“ Svo mælti hann, en mér féllst hugur, þá hann bauð mér að fara aptur til Egyptalands yfir það dymma haf lánga leið og stránga; svaradi eg honum þó svo aptur og sagði: „(485) svo skal eg víst gjöra, sem þú býður, eldvingur! en gjör svo vel, seg mér frá því og inn með sannindum, hvort allir Alfar hafa heilir heim komist með skip sín, þeir er víð Vestur flöðumst víð, þá víð fórum frá Tröðulandi, eða hvort nokkurr þeirra hefir dáið á skipi sínu ósætum danda (490) eða í vana höndum, að affönu stríðinu.“ Svo mælti eg, en hann svaradi mér þegar og sagði: „hví spyr þú mig þessa, Altreifsson? eingi þors er þér að vita eða reyna hug minn; bygg eg, að þú muntir eigi lengi verða

grátlaus, ef þú fær það allt að vita. (495) Margir hafa látið af þeim ehfrýnsjudu Alkann, og margir aflomist, en tveir einir höfðingjar þeirra hafa farið á heimleiðinni: enda hefir þú sjálfur í stríðinu verið; en einn dvelst ennþá lífs einhvörstadar á því víða hafi. Njant týndist á þeim árs laugun skipum: (500) rak Þósidón hann fyrst að Gyrum, hásum flettum nokkrum, og bjargadi honum þar af sjó; hefði hann nú sloppid undan dauða, þótt Aena hatadi hann, ef hann hefði ekki fleiprad það draumsama orð, sem honum vórd til mikils óláns, að hann kváðst hafa heill sloppid yfir það mikla sjáfar djúp að naundugum gudnninu. (505) En er Þósidón heyrði stórvæði hans, þreif hann þegar þríforsku með sinum sterku hondum, láust honum á Gyra-flett, og klauf hann í sundur, slóð annar hluti bjargfins eptir, en hinn klofningurinn féll í sjóinn, er Njant hafði áður á setid, þá hann henti þetta ólán; (510) feyrði Þósidón hann síðan út í það afar víða bylgjótta haf: [þannig lézt hann þar, eptir það hann hafði drukkid saltan sjó.] Ad sonna umfríði bróðir þinn banagyðjurnar og komst af á þeim rúmbygðu skipum, því sú tignarlega Hera frelsadi hana; en er hún var nálega kominn til þess háfa Málusfjalls, (515) þá þreif stormbylur hann og rak selmetradan yfir það fíðrifa haf til útstaga þess héraðs, hvor Eysteins forðum bjó, en þá bjó þar Egislús Eysteinsson. En er þeim gaf hægt heimleiddi þaðan, (520) og gudirnir höfðu safuð byrnum þeim í hóg, þá komust þeir heim; steig hann þá fagnandi á fósturjörð sína, faduadi hana og kysti: hrundu honum þá mörg heit seginstár, er hann leit landid. En nú sá hann nýlsuarmadaur nokkurr af einum sjónarhól: þann mann hafði (525)

sá vélráði Egíslus sett þar á njósu, og heitid honum laupi fyrir, tveim vættum gulls; sá hélt vord á árlángt, að hann ei skyldi lenda þar að öðrum Egíslusi, og neyta ofurfrapta sinna. Hann gekk nú heim til hallarinnar að segja Þjóðhöfðingjanum tíðindin. Egíslus fann þegar upp svikarfulla vél, (530) valdi 20 menn, þá er hraustastir voru í landinu, og setti launsátur, en lét búa til veizlu á öðrum stað; fór hann nú með vagn og hesta, og baud Þjóðhöfðingjanum Agamemnon til veizlu, en hafði ódæði í huga, leiddi hann frá skipi óvaran við dauda sínum, og drap hann (535) að bodinu, eins og uxi væri drepinn á stalli; komst þar einginn lífs af, hvorki af félagum Atreisefonæ né Egíslusar, voru þeir allir drepnir í stofnunni." Ego mátti hann, en mér féllst hugur við; eg settist niður á sandinn og grét, og mitt hjarta (540) vildi nú ekki leingur lifa og sjá ljós sólarinnar. En er eg hafði grátid og velst um nægju mína, þá taladi sá sannspái sjáfar-öldungur svo til mín: „grát eigi lengur svo ákastlega, Atreisefon, því með því fáum vér eingu til leidar komid; freista heldur sem forsi, (545) að þú megir heim komast til þíns fædurlands. Því annaðhvort mun verða, að þú munt hitta hann á lífi, eða Döresles mun áður verða búinn að drepa hann; mátti þá svo fara, að þú hittir í útfor hana." Ego mátti hann, en Karlmanns hugurinn og hjartad í brjósti mínu kettlisti aftur, þó mér væri skapþungt; (550) taladi eg þá til hans hradsfegnum ordum: „nú er mér kunnugt orðid um þessa; en nefndu mér hinn þriðja mann, sem ennþá dvelst á því víða hafi lífs leda lifinn; séfir mig að hebra af honum, þó mér sé þungt í skipi." Ego mátti eg, en

hann svaradi mér þegar : (555) „það er sonur Eaertesar, sem á heima í Ítoku; sá eg hann gráta þrúgunum tárnum á en nokkreri, í húsum, vaxgýðjunnar Salypsðar, sem heldur þonum með valdi; en hann lémsi ekki til síns fædurlands, því hann vantar árhuin líp og fylgjara, (560) er stotji hafi velt hássins breiða bak. En það er þér, zeisborni Menes lás, ekki áfveðid, að deya og bana bida í því þessandga Ará gíalandi, munu þeir óðandlegu gudir flytja þig til ins elvsska vallar og endimarkja jarðarinnar, hvor sá bleifhári Hradamantus býr : (565) þar lifa menn mestu hóglisti, þar er hverki kafald né vetrarrífi, og aldrei fleppiregu, heldur senda þeir væliátina líflet frá sér þjótandi vestangusti, til að svala þvögunum; er það forir því, að þú átt Helcuu og ert dóttur armadur Zeisó." (570) Ald því mæltu siakk hann sér á kaf efau í þann þolgjótta síó, en eg fór til Ápanna með mínum ágætu félagum, var hjarta mitt mjög órótt á leiddinni. En er vér komum til Ápsins og sjáfarins, þjuggum vér til náttverðar; og er hin signada nótt datt á, (575) logdum vér oss til svefnis á sjáfarfroundinni. En er líu árborna róss, singrada Morgunagýðja birtist, settum vér skipin sem bráðast fram á þann djúpa síó, og logdum siglutrén og seglin upp í þau jafnbýrðu skip, fligum síðan sjálfr uppi og settumst á þópturnar; (580) sátum vér þar hvört hjá öðrum, og lustum árum hina gróa sæ. Hélt eg nú skipunum optur til Eapptastjótis, hins himnarunna vaxfalls, og stöfnadi þar fulltómín blót. En er eg hafði mykt reidi enna eilífu guða, varp eg hang eptir Agamemnon, að hans orðstír skyldi æ uppi vera. (585) Þá eg hafði þessu lofid, fór eg af stað; gáfu hinir óðandlegu gudir mér byr, og greiddu

Njót þú minna til minns kára fæðursands. En gjör nú þú
 vel, bið hér ennþá í húsi mínu, uns sá 11ti eða 12ti dagur
 kómur; skal eg þó veita þér góða folgd og gefa þér fagrað
 gjafir, (590) þrjá hesta og velfastinn vagn, og þar á ofan
 fallegan bifar, að þú færir hinum óþauðlegu gnodum drylls-
 jarförn, og minnisti mín alla daga." Sá vitri Sælemasus
 svaraði honum: „Atreisifson, haltu mér hér ekki lengi, (595)
 þú ert svo þýfi mér, sem eg mundi una mér, þó eg fæti hjá
 þér árlángt, og mundi mig hvorki lengja til húss míns
 eða foreldra: hefi eg þú mæsta gaman af að hlýða á orð
 væður og frásögur þínar. En fylgjurúni minnum í hinum
 helgu Þylúsborg er nú farid að leidast eftir mér, og þú
 heldur mér þó hér langan tíma. (600) Sérhverja þá gjaf, er
 þú vilt gefa mér, skal eg geyma sem menjagrip; en hestana
 mun eg ekki flotta til Ítöku, heldur flíða þá hér eftir hjá
 sjálfum þér, sem gersemar, því þú væður yfir víðu flaklandi,
 hvor mikid ver af snára, reyri, hvætti, fæðurforni og breiðs-
 vögnu hvítu byggi; (605) en á Ítöku eru hvorki víðir
 fleidvellir né beitilönd, er eyn fyrir geitir og heldur há-
 lend fyrir hestaganngu; því engar af þeim eyhútt, er til hárs
 liggja, eru hentugar til yfirreidar eða útbéitar, og er þó
 Ítaka fyrir þeim öllum." Svo mælti hann, en sá rönd
 stærki Menelás brosti (610) og klappaði honum með hend-
 unt, lóf til orða og mælti: „af góðu kyni ertu komin,
 sonur sæll, er þú talar svo; skal eg að vísu flíða um þetta,
 því það get eg. Eg skal gefa þér þannu sridasta og dýr-
 mætasta menjagrip, sem til er í húsi mínu: (615) ég skal
 gefa þér vandad skapfær, allt úr silfri og gulli búið barn-
 arnir, smíði Þefasinsar; odlingurinn Bædillur; Sengur

Sibonsmanna, gaf mér það, þá eg gisti í húsi hans á heim-
leidinni; þenna grip vil eg gefa þér." (620) Þannig tók
undst. þeir við; en gildisbræðurnir gengu til hallar hins gods
umlífa Konungs; höfdu þeir með sér sandi og sterkt vín,
en þær fagurbændu konnr sendu þeim braudid. Þannig
efnuðu þeir til dagverdar í Konungs-gardinum.

(625) Vidlarnir voru nú að skemta sér með toskuleik
og spjótkasti fyrir framan stofu Odysseis, á því stærka gólf,
hvar þeir fyrr voru vanir að hafa í frammi ójofnud; en
þeir sátu, fyrir menn bidlanna, Antinous og fá godumlífi
Eurymaeus, sem voru frenistir þeirra allra að atgjörvi.
(630) Þá kom Moenón Kroníusson til þeirra og spurdi
Antinous svofeldum ordum: „Antinous, hvort vitnum vér
þá með vissu, edur ei, nær Telemachus kemur frá þeirri
sendu Pylusborg? hann fór á skipi, sem eg á; en eg þarf
nú á því að halda, (635) til að fara yfir til þess víðlenda
Elialands, eg á þar 12 hrossur og ganga undir þeim þoln-
ir múlfolar ótambir; hefði eg í hug að selja einhvern
þeirra til tamningar." Svo mælti hann, en þeim hnykti
við, því þeir ætludu ekki, að hann væri sarián til Pylus,
borgar Meleis, heldur væri hann þar einhverstaðar (640) á
landsbygginni, annaðhvort hjá fénu eða hjá svínahtrdri-
num. Antinous Euryteissson svaradi honum þá: „seg mér
satt frá, hvenær fór hann af stað, og hvað sveina folgdi
honum? var það einvala- lid frá Ítöku, eða leigumenn
og þrælar sjálfs hans? og hann skyldi geta annað þessu!
(645) Seg mér það og sannlega, að eg viti gjörta: tók
hann af þér skipid með valdi naudugum, eða lédir þú

honum viljugur fyrir bænastráð hans?" Röðmón Grönússon svaraði honum: „eg léði honum það viljugur; hvað mundi annar maður gert hafa í minn stráð, (650) ef slíkur maður bæði hann bónar í rannum sínum? Það hefði verið hart, að synja honum farsins. Þeir drengir, er hraustastir eru hér í landi, fylgduft með honum; eg sá formanninn slíga á skip, það var Mentor eða einhver gúðanna, því honum líktist hann í öllu. (655) En á einu furðar mig, að eg sá þann ágæta Mentor hér í gjær morgun, en þá gekk hann á skip og ætíadi til Völusborgar." Þá hann hafði þetta mælt, gekk hann burt til húsar síns; en hinum báðum brá heldur en ekki í brúna. Vidlarnir settu nú á samkomu og hættu leikunum. (660) Tólf Antíónus Erytheisfson til orða við þá; honum var þingt í skapi, foltist hans innsta hjartans grunn af megnri heipt, og augu hans böru sem eldur brennandi: „heyr undur! Telemakus hefir þó tekid sér um megn, er hann hefir stýrt í það stórræði, að fara þessa fer; hugdum vér, að hann mundi ei orla slíku; (665) hefir hann, ungur drengurinn, stotist úr höndum vís, svo morgun mennum, að óvillja þorum, sett fram skip, og ráðid til ena hraustustu menn í landinu; mun héraf mikid illt leida; en drepí Zeifur þrótt hans, fyrr en hann sál oss skada búid! Látid nú sjá, sáid mér gangsljótt skip og 20 menn, (670) mun eg gjöra honum fyrirfatur, og halda verð um ferð hans í sundinu milli Jotoku og ennar bróttu Sámseyar; sé má, að hann sari sneypu for á leit fódur síns" Svo mælti hann, en allir rómudu vel mál hans og fýsin fararinnar; stódu þeir þá upp og

gengu þegar til stofu Odysseífs. (675) Elfi leid á laungu, áður Penelopa varð vífari þeirrar leynilegu ráðagjörðar, er bidlarnir höfðu með höndum, því hróparinn Medon gerði hana vara við, hafði hann verið fyrir utan húsfagardinn og heyrð ráðin, meðan þeir stofuðu ráðid fyrir innan. Hann gekk í gegnum herbergin, til að segja Penelopu þessi tíðindi; (680) en er hann gekk inn af dyrunum, talaði Penelopa til hans:

„Hrópari, því hafa þeir göfugn bidlar sent þig hingað? áttu að segja ambáttum hins godumlíka Odysseífs að hætta verkum og búa þeim veizlu? Þess vilði eg óska, að bidlar þessir kæmi hér aldrei optar, (685) og héldi hér nú máltíð í hinnasta og síðasta sinni! Þér venjid hingað komu yðar, og gjoreddid miklum vístafanngum, eignum hins vitra Telemakús; hafid ég ei heyrð fyrrmeir, þá þér voruð ungir, af fedrum yðar, hvílkur maður Odysseífar var meðal foreldra yðar, (690) að hann gerði einum manni meig, hverfi til orða né verka? geugsi það þó við hjá rísum höfðingjum, að þeir hatast við sumu menna, en hafa aðra í miklum fæleikum. En hann þarómóti gerði aldrei nokkrum manni mein. Er nú bert orðid um skaplyndi yðrara og rángsleitni, (695) og eingrár þakkar frammar von fyrir veittar velgjörðir.“

Sá vitri Medon svaraði henni: „Það væri betur, drottning, að þetta væri síðasta óluffan! en nú hafa bidlarnir annað í hyggju, sem er miklu meira og hattulegra, en betur væri að Krónusson léti ei framgengt verða:

(700) Þeir ætla sér að drepa Telemakus með bitru vopni, þá hann fer heim; Því hann er farinn til þeirrar helgu Þylusborgar og ennar ágætu Lakedæmonar til að spyrjast fyrir um fædur sinn.“

Við þessi orð vanmegnuduðst hennar hné og hjarta strax í flad, hún var lengi orðlaus, anga hennar (705) fultuð tárur, og eingu hljóði gat hún uppkomid. Loksin svaradi hún honum og sagði: „Hrópari, hvað kom til að sonur minn fór? eingin þerf var fyrir hann að slíga á þan orstreidu skip, sem þéna fulltíða mönnum sem slávagnar, og renna yfir hinn vöta geym; (710) mun hann hafa viljad, að nafn sitt líði undir lok?“ — Sá vitri Medon svaradi henni: „ekki veit eg, hvort nokkurr gudanna hefir knúid hann, eða hugur sjálfs hans hefir hvatt hann til að ferðast til Þylusborgar, til að fretta um heimför fædur síns eða hvörn danda hann hefir blotid.“

(715) Að því mæltu gekk hann burt gegnum herbergi Odysseis; en yfir hana sveif hjortanagandi sorg, hún megnadi nú ekki að setjast niður á stól. Þó margir væri í húfinu, heldur settist hún á þrosskuld þess velsmíðaða sals og bar sig aumfunarlega, en fríngum hana voludu allar ambáttirnar, (720) sem í húfinu voru, ungir og gamlar. Þá taladi Penelopa til þeirra mikla kveinslafi:

„Heyrir, kærn ambáttir, sá Olympíski gud hefir feng,
þú mér stærra hugarángurs, en nokkurri annari konu, er

med mér hefir sæðst og uppaligt. Þyrst miska ég minn ágæta ljónhugada mann, (725) sem umfram aðra Donaa var allskyns kostum búinn, [þann ágæta mann, hvørs frægd gengur víða um Helluland og allt inn í Argjaland;] og nú hafa hér á ofan stormbyllir hrifid minn áskæra son burt úr þífi minnu frægdarlausan, án þess eg vissi burtfor hans. Og eingin yðar, þér hördudgu, lét sér hugfast, (730) að vekja mig, þó þér vissid gjörta, nær hann sé á þad gángsfióta þökkva stípi. Því ef eg hefði vitad, að hann hafði þessa for í huga, þá skyldi hann annaðhvort hafa setid fyrir heima, hvað annat sem honum hefði verid um ferðina, eða hann skyldi eða hafa skild mig dauda eptir heima. (735) Skalli mi einhver stjött á þann aldrada Dolins, þræl minn, sem sadið minn gaf mér, þá eg fór hingad fyrst, og sem vandrættir eifogard minn; skal hann þegar setlast á tal við Þaertes og segja honum vandlega allan þenna málavort: mun hann víst finna upp eitthvort ráð af hugviti sínu, (740) mun hann gánga út og bera sig upp við þá menn, er vilja fyrirkoma affærni hans og þess godmálka Döðsseifs.

Sú kára föðra Örvölfa svaradi henni: „kára frú, glór þá annaðhvort, að þú lát drepa mig með hørnu vopni, eða lát mig í friði á heimilinu; en ekki skal eg leynd þig þessari ráðaglörð. (745) Eg vissi af þessu öllu, og fékk honum allt hvað hann bad um, braud og sætt vín; en hann tók af mér dýran eidd, að eg skyldi ekki fyrir segja þér þetta, en kominn væri tölfti dagur, eða þú saknaðir hans sjálf og fréttir burtfor hans, svo þú ei skyldir slá höndum þitt

fríða bríðst grátandi. (750) Nú skaltu þvo þér og fara í þreln klæði, og ganga uppá lopt með þernunum, og gjöra bæn þína til Atenu, dóttur Zelfs Þrumustjalda; mun þín þá frelsa hann, þó hann verði í lífsháða slæddur. Angra þú ei heldur hann þjáða ölding, þó eiigi þogg eg; (755) að þínir sælu gudir hafi lagt reibi á afkvæmi Arklífussonar: mun víst einhver af niðinum hans ennþá uppi verða, til að ráða fyrir þeim háfu búinu og þeim flartiggjandi frjófsömu afurlöndum." Með þessum orðum lagði þín þarm hennar, og hepti augu hennar af grásinum. En drottningin þvodi sér, fór í þreln klæði, (760) og gekk upp á lopt með þernunum. Þún lét blótbygg á fat og bad til Atenu:

„Þeir bæn mína, Atreynóna, dóttir Zelfs Þrumustjalda! Hafi þá ráðagæði Odysseifur nokkru sinni brent felt nautslæri eða sandarlæri á þínu altari helma þjá sér, (765) þá lét mig þess nú njóta, og frelsa minn læra son, en rek á hurt bidlana, er hafa í frammi illann vðirgáng." Að þó mæltu hét þín hástöfum á gyðjuna, en gyðjan heyrði bæn hennar,

Bidlarnir tóku nú til að hafa hátt um sig í þeim dymma sal; og þá sagði einn af þeim ofstapasuðu úngum mönnum: (770) „sí bidilsæla drottning er nú víst að hla til brúðkaupsveiglu handa vðs, og veit þín víst ekki, að sonur hennar er bani búinn." Sve mælti einhver þeirra, en þeir vissu ei hvornin á stóð. Antilofus tók þá til orða og mælti til þeirra: „góðir hálsar, varist jafnt öll stórhvði, (775) svo eingin fregn berist inn til drottningar. Stöndu

um nú upp sem bljóðlegast, og framkvæmum þá ráðagerð,
er verðlegast þaðfestum öðrir í huga oss." Ad því mæltu
kaldi hana með sér 20 menn af þeim vöðufnu; gengu þeir
þegar ofan til þess gángsljóta fljóts og strandarinnar; (780)
fættu þeir skipid föst fram til þess djúpa stáfar, létu siglus
tréd og seglin upp í það dokkva skip, og lagdu árar í ólar-
hauklar. Laft eftir réttum fíd, og flóu út þeim hvítu segli
um, en þeir ofurhugundu fjaldsveinar færdu þeim vopnin;
(785) síðan lagdu þeir skipinu á fleti, þar er addrúpt var,
og stigu uppi; tóku þeir þar kvöldverð, og bidu þess er
kveldaði.

En sú vitra Penelopa lá upp í koptsalnum næringars-
laus og neptti hvorki matar né drykkjar, hugandi um það,
þægt hún ágæti sonur mundi fá daudan umstíð; (790)
æða myndi hana drepian verða af þeim osslopafullu bidlun,
Eins áhyggjufullt og það hrædda líón er í manhríngi-
um, þá menn lá um það hringlagdri vél: eins hugandi
vax hún í því sætur svefn sveif yfir hana; hún halladist upp
við dagg og losnadi, og allir limir hennar urðu lémgagna.
(795) Nú fann sú bláeyga goðia Atena upp nýtt ráð: hún
bjó til svip í konu mynd, líkan Ífclinnu, dóttur ens hugstóra
Íkaríuss, konu Emelúsar, er bjó í Geruhorg. Hún sendi
svipina til húsa hins godnúlíka Odysseífs, (800) til að
þeyta þá fveinandi harmandi Penelöpu af grátinum og þeina
táraskalla harmi. Hana smang inn í svefnhúsið hjá lokus
handinu, nam stöðar yfir höfði henni, og talaði til hennar
þessum ordum:

„Sefu

„Sefurdu, Penelopa, sorgmadd í hjarta? (805) ekki vilja þeir sálu gudi, að þú grátir eða sorgir; sonar þín er enn heima von, því hann hefir í ringu afbrótið við gúðina.“ En vitra Penelopa svaradi henni, blændandi mjög fætt við draumabliðin: (810) „hvi ertu komin hér, svifur? Þú ert annars ekki von að koma hér oft, því þú ert heima iðjög langt þéðan. Og þú býður mér að gleyma þeirri máðu og morgu sorgum, sem áugra minn hug og hjarta? eg, sem áður hefi mist minn fræga fjönbilgáða man, (815) sein umfram öðra Danaa var aðskyns föstnu búna; [þank ágæta man, hvors orðstír gengur víða um Hellas land og allt inn í Argíaland;] og nú er hér á öfan minn ástæri sonur, á hafskipi burtfarinn, barn að aldri, sem eldrei hefir í þrautir komist eða máluu mátt; tefur mig nú enn sárara til hans, en hins! (820) Þer eg kvíðboga fyrir honum, og óttast, að honum verði eitthvad að meiast, áttu aðhvort í því landi, er hann ferðast til, eða á hafinu; því margir slgjarnir menn búa honum svif, og vilja drepa hann, áður hann komist heim til fædurjardar sínar.“ En fluggalegi svipur svaradi henni og sagði: (825) „vertu óhrædd, og óttast ekki svo mjög í hjarta þínu; því sá er til fylgtar með honum, sem aðrir menn mundi og öfka að hafa sé til annarar handar — því hún er máttug — það er Pallas Athena; hún kénir í brjósti um þig, hvorsu þú ert harmandi, og sendi mig nú til að segja þér þetta.“ (830) En vitra Penelopa svaradi henni í „fyrstu þú ert gýðja og hefir heort gýðjunnar rousi. Þá gjer svo vel og seg mér frá hinum rannamanninum, hvort hann er enn nokkurstadar á lífi og sér ljós sólarinnar, eða hann er þegar dáinn og kominn til

Þaðesar heimfynna." (835) Sá fluggalegi svipur svaradi henni, og sagði : „ ekki mun eg ljóslega á það kveða, hvort hann er á lífi eða dáinn, og sémir ekki að tala slíkan hégóma." En sem hann hafði sagt þetta, hvarf hann hjá hurðarlofunni út í vindgoluna; en dóttir Þkartusar þröff upp af svefninum, (840) og létti henni fyrir hjarta, er svo þerr draumur hafði fyrir hana borid um lógnættid.

En er bidlarnir voru komnir á skip, sigldu þeir vöðu og ætladu Telemakusi vísan bana. Ey nokkur flettótt er á midju sundinu (845) milli Ítoku og þeirrar bróttu Sámsepar, heitir Asteris, lítill ey; þar eru leguhafnir góðar, og má inn komast tveimmeginn. Þar lágu Afkar fyrir Telemakusi.

